

ТА ХҮҮХДЭЭ ЧЕХ УЛСАД ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬД БҮРТГҮҮЛЭХ ГЭЖ БАЙНА УУ? ЭЦЭГ ЭХЧҮҮДЭД ЗОРИУЛСАН МЭДЭЭЛЭЛ

§§ ХҮНД ЯМАР ҮНДСЭН ЭРХ БА ҮҮРЭГ БАЙДАГ ВЭ? БОЛОВСРОЛ ЭЗЭМШИХ ТЭГШ ЭРХ

- Гадаадын иргэдийн хүүхдүүд Чех улсын иргэдийн адил нөхцөлд суурь боловсрол эзэмших эрхтэй. Тэд сургуульд үнэ төлбөргүй боловсрол эзэмших, сургуулийн хоолны үйлчилгээнд хамрагдах, сургуулийн зохион байгуулж буй дугуйлангуудад хамрагдах эрхтэй.
- Ерөнхий боловсролын сургуульд аль ч орны, ямарч үндэс гаралтай хүүхдүүд мөн бүх төрлийн оршин суух зөвшөөрөлтэй хүүхдүүд хамрагдах эрхтэйгээс гадна бас хууль бусаар оршин сууж байсан тохиолдолд ч хүүхдүүд хамрагдах эрхтэй.

ЧЕХ УЛС ДАХЬ ҮҮРЭГТ ЕРӨНХИЙ ЭРДЭМИЙН БОЛОВСРОЛ

- Үүрэгт ерөнхий эрдмийн боловсрол нь есөн жил байх ба зургаан наснаас эхлэн суралцана. Үүрэгт боловсрол гэдэг нь ерөнхий суурь боловсролын түвшин бөгөөд хүүхэд энэ үүргийг 17 нас хүртэл гүйцэтгэх ёстой.
- Үүрэгт ерөнхий эрдмийн боловсрол нь мөн ЧУ-ын нутаг дэвсгэрт 90-ээс дээш хоногор оршин сууж буй гадаадын иргэдийн хүүхдүүдэд хамааралтай.
- Хэрэв эцэг эхчүүд нь хүүхдээ сургуульд бүртгүүлээгүй эсвэл сургуульд илгээхгүй байвал хууль зөрчсөнд тооцогдож тухайн асуудлыг Хүүхдийн эрхийг хамгаалах байгууллага нь зөрчил мөн цаашилбал гэмт хэрэгт тооцож хариуцагчдад хариуцлага хүлээлгэнэ.

ХЭРХЭН СУРГУУЛИА СОНГОХ ВЭ?

- Чех улсад ерөнхий боловсролын сургууль нь “улсынх” байдаг (байгуулагч нь сумын, хотын, дүүргийн, аймгийн захиргаа). Эдгээр сургуулиудад хүүхдүүд үнэ төлбөргүй суралцдаг.
- Түүнээс гадна сургууль нь хувийн болон сүмийн байж болох ба эдгээр сургуулиудад сургалтын зардалыг нь төлж суралцана.
- Зарим нэг ерөнхий боловсролын сургуулиуд нь дагнасан сургалттай (хэлний, спортын, тооны г. м) байдаг бөгөөд элсэлтийн шалгалт нь хатуу журамтай байх магадлалтай.

- Ерөнхий боловсролын сургууль нь **бага анги**, **ахлах анги** гэсэн хоёр шатлалтай. Бага анги нь 5 жил суралцана (нэгдүгээр ангиас тавдугаар анги), ахлах анги нь дөрвөн жил суралцана (зургаадугаар ангиас есдүгээр анги). Ерөнхий боловсролын сургуулийн ахлах шатлалд орогсад олон жилийн гимназид эсвэл дуу хөгжмийн сургуульд мөн суралцаж болно.

ОРОН НУТАГТ ХАРЪАЛАГДАХ СУРГУУЛЬ SPÁDOVÁ ŠKOLA

- Това е училище, според местоживеенето на детето (разпределението се осъществява от районните органи в града);
- Директорът на районните училища е задължен да записва с предимство децата от определения район.

СУРГУУЛИА ӨӨРСДӨӨ СОНГОХ

- Эцэг эхчүүд нь хүүхэддээ орон нутагт харъалагдаж буй сургуулиас өөр сургууль сонгож болно. Сургуулиа сонгохдоо тус сургууль нь ажлын газартай ойрхон эсэх эсвэл дагнан (хүндрүүлэн) сургалт, нэр хүнд, чанар мөн сургууль дээр зохиогдож буй гадаад хүүхдүүдэд зориулсан чех хэлний курс гэх мэтийг харгалзан үзэж болох юм.
- Орон нутагт харъалагдаж буй сургуулиас бусад сургуульд ороход сургууль нь бүрэн багтаамжийн улмаас авахыг татгалзаж болох юм. Дагнан сургалттай сургуульд хүүхэд тань ороход урьдчилан тогтсон нөхцөлийг бүрдүүлэх эсвэл элсэлтийн шалгалтыг амжилттай давсан байх ёстой.

ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН БҮРТГЭЛ ZÁPIS

ЕБДС- ИЙН 1 ДҮГЭЭР АНГИЙН БҮРТГЭЛ ХЭРХЭН ЯВАГДАГ ВЭ?

- ЕБДС- ийн 1 дүгээр ангийн албан ёсны бүртгэл ихэвчлэн 1, 2 сард явагддаг ба эдгээр хүүхдүүд нь 8 сарын 31 хүртэлх хугацаанд 6 нас хүрсэн байх ёстой. Бүртгэлийн хугацаа болон тодорхой хангах нөхцөлийг сургуулийн сайтаас эсвэл дүүргийн, хотын сайтаас олж авна уу.
- Эцэг эх нь хүүхдүүдтэйгээ бүртгэлд тогтсон өдөр ба цагт ирж зохих анкетыг бөглөх бөгөөд багш нар тэд бүхэнтэй ярилцлага хийж мөн хүүхдүүдэд хийж чадах хялбар даалгавар өгөх нь элбэг байдаг.
- Бүртгэлийн гол зорилго нь хүүхдийн нас биеийнх нь хөгжлийн түвшинг тогтооход явдал юм (ярианы чадвар, нийгэмшүүлэлт, зурах бичих чадвар). Бүртгэл явагдсанаас хойш 30 хоногийн дотор эцэг эхчүүд нь хүүхдийн элсэлтийн талаарх (сургуульд авсан эсвэл аваагүй) шийдвэрийг болон цаашдын алхамын талаарх мэдээллийг авдаг (жишээ нь: эцэг эхчүүдэд зориулсан мэдээллийн хурал хэзээ болох г. м)
- Хүүхдийн нас биеийн хөгжил нь 1 дүгээр ангид орж болох түвшинд гүйцээгүй гэж үзэж байгаа тохиолдолд эцэг эх нь **сургуульд орох хугацааг хойшлуулах odklad školní docházky**, талаарх хүсэлтийг 5 сарын 31-ний дотор гаргаж болох бөгөөд үүний тулд сургуулиас өгөх анкетыг бөглөнө.

- Сургуульд орох хугацааг хойшлуулахыг Сурган хүмүүжүүлэх- сэтгэл зүйн зөвлөгөө өгөх газар + мэргэжлийн эмч эсвэл эмнэлэгийн сэтгэл зүйн эмчийн зөвлөмжөөр хийх бөгөөд мөн түүнийгээ бичгээр илэрхийлсэн байх ёстой.
- Сургуульд орох хугацаа нь зөвхөн хүүхдийг 8 нас хүртэл хойшлогдож болдог. Хүүхдийн орох хугацаа нь хойшлогдсон ч гэсэн сургуулийн бүртгэлд хэвээр үлдэнэ.

1 ДҮГЭЭР АНГИЙН БУС ХҮҮХДҮҮДИЙН БҮРТГЭЛ ЭСВЭЛ ХИЧЭЭЛИЙН ЖИЛИЙН ДУНДУУР ХҮҮХЭД БҮРТГҮҮЛЭХЭД ХЭРХЭН ЯВАГДДАГ ВЭ?

- Эцэг эх нь хүүхдээ 1 дүгээр ангиас бусад ангид хичээлийн жилийн хэдийд ч бүртгүүлж оруулж болно.
- Хүүхдээ сургуульд бүртгүүлэхдээ сургуулийн захиралтай биечлэн уулзаж бичгээр бүртгэлийн өргөдөл гаргахыг зөвлөж байна (**ЕБДС-д орох өргөдөл, бүртгэлийн хуудас** **přihláška k základnímu vzdělání a zápisní list**). Танай хүүхдийг сургуульд аваагүй тохиолдолд та давж заалдаж болно. Давж заалдалтыг дээрхи шийдвэр гаргасан захиралд өгөх (бичгээр) ёстой. Сургуулийн захирал нь даван заалдалтыг бүс нутгийн эрх бүхий удирдлагын байгууллага руу илгээх ба тэдгээр нь танай хүүхдийг сургуульд оруулахад нь тусалдаг.
- Чех хэлний мэдлэггүй эсвэл маш муу мэдлэгтэй гэх зэрэг нь хүүхдийг тухайн сургуульд авахгүй байх шалтгаан байж болохгүй.

ЕБДС-ИЙН БҮРТГЭЛД ЯМАР БАРИМТ БИЧИГҮҮД ШААРДАГДАХ ВЭ?

- Хүүхдийн бичиг баримт (гэрчилгээ,паспорт). Сургууль нь эдгээр бичиг баримтыг зөвхөн хүүхдийн биеийн байцаалтыг нотлох үүднээс хэрэглэдэг ба дээрхи баримтыг хүүхдийн оршин суух зөвшөөрлийг шалгах, визний хүчинтэй хугацаа болон визний төрлийг шалгах үүднээс хэрэглэх эрх байхгүй юм. ЕБС-д бичиг баримтгүй хүүхдүүд ч суралцах эрхтэй.
- Эцэг эхийн бичиг баримт (паспорт). Сургууль нь эдгээр бичиг баримтыг хүүхдийн хуулийн хариуцагчийн биеийн байцаалтыг нотлох үүднээс хэрэглэх ба дээрхи баримтыг хуулийн хариуцагчийн оршин суух зөвшөөрлийг шалгах, визний хүчинтэй хугацаа болон визний төрлийг шалгах үүднээс хэрэглэх эрх байхгүй юм.
- **Гэрчилгээ** **vysvědění** болон бусад боловсролыг нотлох баримт. Хэрэв хүүхэд өөр гадаад оронд сургуульд сурч байсан тохиолдолд тэр сургуулиас нь нотлох баримт эсвэл гэрчилгээ авчрах юм.
- **Эрүүл мэндийн даатгалын карт** **kartička zdravotního pojištění**. Сургууль энэ мэдээллийг хүсэх боловч хэрэв гадаад хүүхэд нь картгүй эсвэл эрүүл мэндийн даатгалгүй байсан ч энэ нь хүүхдийг сургуульд авахгүй байх шалтгаан нь байж болохгүй.

ХҮҮХЭД ЕБС-Д ОРСОНЫ ДАРАА ЮУ ДАРААЛАХ ВЭ?

- 1 дүгээр ангиас дээш ангид орж буй хүүхдүүдийг сургууль нь, хүүхдийн урд нь явж байсан сургуулийн баримт, гэрчилгээ эсвэл хүүхдийн мэдлэгийн хүрээг харгалзан

үзсэний үндсэн дээр түүнийг зохих ангид нь оруулах ба насыг нь харгалзан үзэж нэг жил улируулж оруулах нь хамгийн тохиромжтой гэж үздэг.

- Хүүхэд нэг ангид орж суралцаад цаашдаа тэр ангитайгаа дараахь жилүүддээ үргэжлүүлэн суралцдаг.
- Сургууль нь хүүхдэд зориулан **нөхөн тэнцүүлэх төлөвлөгөө vyrovňovací plán** гаргаж, түүндээ мэдлэгийн хүрч болох бодит зорилгыг болон хичээл болгоны агуулгыг, түүнчлэн хүүхэд зохих хугацаанд юу сурсан байх ёстой ба сурсан алхам бүрчлэнг хэрхэн үнэлэх талаар тусгасан байж болох юм.
- Тус төлөвлөгөөндөө эцэг эхийн гарын үсэг болон тэдний сургуультай харилцах аргыг мөн оруулсан байх юм.
- Хүүхдийнхээ ямар хичээлд давамгайл эсвэл дуртай, юугаар ангиа эсвэл сургуулиа төлөөлж байсан (шинжлэх ухаан, спорт, урлаг болон бусад ур чадвар, авьяас) гэх мэтийг сургуульдаа мэдээлээрэй.
- Та өөр эх хэлтэй хүүхдийн хэлний бэлтгэл (=Чех хэлний курс) хэрхэн явагддагийг сургуулийн захирлаас асуугаарай. Сургууль мөн хүүхдүүдэд **хичээлээс гадуурхи сургалтыг** эсвэл **туслах багшаар** или да има. хангадаг. Дээрхи болоод бусад авч буй арга хэмжээнүүд нь хүүхдийн сургуульд дасан сурахад тус дэмжлэг болдог.
- Сургууль нь эцэг эхчүүдийг хүүхдийн ирцийн талаар болон сургуультай холбоотой чухал өөрчлөлтүүдийн талаар мэдээлэх ёстой бөгөөд эдгээр өөрчлөлтүүдийг эцэг эхийн зөвшөөрөлгүйгээр хийж болохгүй юм (Жишээ нь: Сурган хүмүүжүүлэх-сэтгэл зүйн зөвлөгөө өгөх газарт үзүүлэх, өөр сургууль руу шилжүүлэх гэх мэт).

ЕБДС хайхад тусламж хэрэгтэй байна уу? Хүүхдээ Чех сургуульд бүртгүүлэхтэй холбоотой илүү мэдээлэл хэрэгтэй байна уу? Хүүхэдээ сургуульд бүртгүүлэхэд тань ямар нэг проблем гарав уу? Сургууль таны хүүхдийг сургуульд авахдаа эрх бус шаардлагыг тавьж байна уу? Та Интэграчлалын төвийн (CIC) нийгмийн ажилтангуудад хандана уу:

CIC Прага: Пернерова 32, Praha 8. Tel.: 222 360 452.

CIC Колин: Захрадний 46, Kolín. Tel.: 312 310 332.

CIC Млада Болэслав: Дукэлска 1093, Млада Болэслав. Tel. 222 360 452.

CIC Кладно: Северний 2952, Кладно. Tel.: 222 360 452.

CIC Либерец : Москевска 14/27, Либерец. Tel.: 222 360 452.

info@cicpraha.org

www.cicpraha.org

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.